

Tài liệu Wikileaks mới tung ra cho thấy có quan chức cao cấp ở Việt Nam tỏ ra “thật vô cùng” trố c sự trì trệ của Đảng Cộng sản trong tiến trình cải tổ ở Việt Nam.

Ông Võ Việt Thanh, cựu Chủ tịch Ủy ban Nhân dân thành phố Hồ Chí Minh được trích lời nói với quan chức ngoại giao Hoa Kỳ hồi năm 2005 rằng Đảng Cộng sản cần ‘cải cách căn bản’ để chúng tham nhũng, chấm dứt nạn ‘Con ông cháu cha’ và thúc đẩy phát triển kinh tế.

Trong điện tín được tiếp nhận từ Lãnh sự quán Hoa Kỳ ở thành phố Hồ Chí Minh hôm 20/4/2005, ông Thanh cũng được dẫn lời thừa nhận rằng Đảng Cộng sản cần mở rộng quy mô phiêu lưu của người dân để họ có thể bù đắp những lỗ trí cao cấp như tại Đảng và Chính phủ.

Ông Thanh, người cũng từng là Thứ trưởng Công an, nói Đảng Cộng sản “cần học cách tiếp nhận nhu cầu chính trị của nhân dân so với hiện nay”.

Bản thân ông thuộc lứa cách mạng từ thời trước 1975 và được phong anh hùng các lực lượng vũ trang của tỉnh Bến Tre từ thời chống Mỹ.

Vào thời điểm được trích lời năm 2005 ông cho hay đang nghiên cứu một đề nghị để đổi mới nghĩa là với một pháp lý thế nào là bộ phận chính kiến và các “phần tử phần đông” nhằm cho người dân có thêm không gian để có những chủ trương có tính xây dựng đối với chính quyền.

Tuy nhiên, BBC không thể kiểm chứng được những điều này cũng như diễn tiến nếu có cuộc phỏng vấn ‘nghiên cứu’ đó, vốn chỉ được nêu ra trong điện tín Wikileaks lấy được từ phía ngoại giao Hoa Kỳ.

‘Thân Trung Quốc’

Trong điện tín được tiếp nhận từ Lãnh sự quán Hoa Kỳ ở thành phố Hồ Chí Minh hôm 20/4/2005, ông Thanh cũng được dẫn lời thừa nhận rằng Đảng Cộng sản cần mở rộng quy mô phiêu lưu của người dân để họ có thể bù đắp những lỗ trí cao cấp như tại Đảng và Chính phủ.

Lãnh sự quán Hoa Kỳ nói ông Thanh thừa nhận những ý kiến của ông trong cuộc gặp với Tổng Lãnh sự Hoa Kỳ hôm 18/4/2005.

Trước đó, phía Hoa Kỳ nói, ông Thanh đã gặp lãnh sự quán hai lần hồi tháng 11/2004 và

1/2005.

Các quan chức lãnh sự nhậm chức ông Thanh là ‘đầu tầu’ của các Thủ tướng Võ Văn Kiệt và là người thiên về cách kinh tế và xã hội trong Đảng Cộng sản.

Ông Thanh nói đa số các quan chức cao cấp của Đảng Cộng sản đều thụ ý có những điếm chung với ích với Hoa Kỳ và dài hạn và muốn có đời thoải mái chi tiêu cho bản thân do lo ngại về sự mất mát ngày càng tăng của Trung Quốc trong khu vực.

Tuy nhiên, ông nói rằng những nhân vật “thân Trung Quốc” và khuỷ lý luận từ những trong Đảng (Party ideologues) chống lại xu thế này.

Trong cuộc gặp hôm 18/4/2005, khi ông Thanh vừa có chuyến thăm Tây Nguyên trở về, ông nói chính phủ Việt Nam cũng đang phải giải quyết tình trạng các quan chức cấp tỉnh ngăn cản việc thực hiện hợp tác kinh tế của Hà Nội trong việc giải quyết các vấn đề kinh tế, tôn giáo và xã hội.

Có vẻ như nhà nghiên cứu của các quan ngoại giao Mỹ về quan điểm của ông Võ Việt Thanh phù hợp với các phân tích về điều kiện số nhà quan sát gọi là “phái cải cách theo con đường Võ Văn Kiệt”.

Sau 1975, khi làm lãnh đạo Đảng tại TPHCM, ông Võ Văn Kiệt là nhân vật có tầm duy nhất trong mối quan hệ với những trí thức thuộc chế độ cũ cũng như cố gắng kết nối trở lại trong quan hệ với nước cộng hòa thù Hoa Kỳ.

Cùng thuộc phái Nam Bộ Kháng chiến với ông Kiệt, điều dễ hiểu là ông Thanh chịu ảnh hưởng của nhân vật từng đóng vai trò cho là “kiến trúc sư” của cuộc cải cách mang tên Đổi mới tại miền Nam và sau là của cải nước.

Ông Võ Việt Thanh, cựu ủy viên Trung ương Đảng và là một nhân vật chủ chốt trong Thành ủy đây quyền lực tại Sài Gòn từ 1986 đến 1991, giai đoạn thành phố này di dời tàu trong cải cách Việt Nam.

Nay đã nghỉ hưu nhưng hồi 2006, ông được Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng thay mặt Nhà nước tặng Huân chương Độc lập hạng nhì.

Hàng trăm tài liệu về Việt Nam đã được trang Wikileaks đưa ra trong ngày 25/8/2011 ghi nhận các quan sát của giới ngoại giao Mỹ tại Hà Nội và TPHCM về chính trị Việt Nam.

Nhiều chủ đề trong số này thực ra đã được đề cập trước và ngoài nước của người Việt biết đến và bàn thảo không công khai từ lâu nhưng đây là lần đầu tiên các bình luận được hệ thống hóa đầy đủ theo cách của ngành ngoại giao Hoa Kỳ.

Nhiều đánh giá có thể chỉ còn giá trị lịch sử hơn là thời sự nhưng các tài liệu này cũng cho thấy Hoa Kỳ theo dõi rất sát các xu hướng trong và ngoài hệ thống chính trị Việt Nam, và đánh giá rõ tính cách, quan điểm của các nhân vật liên quan vào tình hình giai đoạn.

BBC sẽ tiếp tục đưa tin quý về những tin tức từ các tài liệu này trong những ngày tới đây.
August 27, 2011